

ROMANO KHER → OSLO

MAKERSHUB ARKITEKTUR AS

Prosjektansvarlig → Else Marie Abrahamsen Egenes, interiørarkitekt MNIL

KREDITERING → SIDE 159

←
Gamlebyen kirke gjort om
til fritidsklubb for rom-barn.

*I dag vil mange fortsatt ikke ha med
romer å gjøre. De tror vi er kjeltringer.
Vi har fått et stempel på oss.
At vi stjeler og bedrar. Bare fordi én rom
gjør en feil, så kan man ikke dømme
en hel folkegruppe.*

Gjovani Flamros tale ved markeringen av 70-årsdagen
for frigjøringen av Auschwitz, 27. Januar 2015.
Kilde: Boken *Ute er det kaldt – om romer i Norge*.

Fra kirkerom til Romano Kher

I 2015 beklaget den norske statsministeren, på vegne av regjeringen, den rasistiske ekskluderingspolitikken som ble ført overfor norske rom i tiårene før og etter andre verdenskrig. I det norske rommiljøet, en nasjonal minoritet bestående av 500–700 personer, var det en etterlengtet beklagelse de har arbeidet lenge for. Med beklagelsen fulgte også en kollektiv oppreisning i form av en betydelig sum – som etter norske roms egne ønsker hovedsakelig skal anvendes på å etablere et nytt kultur- og ressurscenter i Oslo, med målsettingen om å bli et møtested mellom majoritetsbefolkningen og rom-minoriteten til gjensidig læring og kjennskap, et møtested der rom kan skaffe seg ferdigheter og kunnskap og la sine barn bli kjent med egen historie – med fokus på kulturuttrykk som musikk og dans.

Kirkens Bymisjon ble tildelt oppdraget for å lede prosjektet i nært samarbeid med norske rom, og har siden 2016 lett etter passende lokaler til det nye senteret. I påvente av å finne permanente lokaler,

bestemte de seg for å åpne midlertidig i Gamlebyen kirke. MakersHub fikk på slutten av 2017 forespørsel om å være med på å utforme et midlertidig interiør, og alt måtte være klart til den internasjonale romdagen, 8. april 2018. Med andre ord, det var tre intensive måneder fra oppstart i januar 2018 med ideutvikling til å bygge hele interiøret ferdig – sammen med et ufaglært team og frivillige både fra rom-miljøet og majoritetsbefolkningen.

Medvirkning ble stilt som et premiss fra Kirkens Bymisjon helt fra første sekund, da de av erfaring vet at eneste måten å lykkes er at rom selv deltar i prosessen. I en prosess etterstreber de å alltid inkludere de reelle brukerne av rommet og inkludere dem i alle stegene i en prosess.

MakersHub jobbet tett med en arbeidsgruppe bestående av fire-fem representanter fra det norske rom-miljøet og tre personer fra Kirkens Bymisjon. På det første kartleggingsmøtet ble det klart at i dette midlertidige tiltaket var det barn

og unge som var viktigst. De ønsket først og fremst å lage et interiør som tok vare på barnas behov og ønsker, da de på dette tidspunktet hadde planer om å primært drive en fritidsklubb i det leide kirkerommet. Derfor ble barn og unge den viktigste målgruppen, men rommet skulle fortsatt være et flerbruksrom og møte mange andre behov samtidig – som kulturelle arrangementer eller politiske debatter.

Tidlig i prosessen arrangerte interiørarkitekten en «drømme-workshop» med barna, der de brukte bildekort og tegning for å kommunisere ideer med hverandre. Barna fikk anledning til å fortelle om hva de ønsket seg, og utfordringen ble å oversette deres ord og drømmer til et realistisk interiør innen gitte budsjett – og tidsrammer.

Basert på kartleggingene av behov med arbeidsgruppa og barnas ønsker, designet de et fleksibelt interiør. Interiørdesignet ble presentert til arbeidsgruppa med en enkel modell i skala 1:20. MakersHub valgte

Designmøte med prosjektgruppen bestående av ansatte fra Kirkens Bymisjon og representanter fra det norske rom-miljøet.

Idemylldring med barn og unge.

Medsnekkere i prosjektet var Giovanni, Emram, Kalle, Cerfin, Leonardo, Serafin og Kevin. Noen hadde relevant arbeidserfaring fra før av, mens andre hadde aldri tatt i en drill eller en pensel.

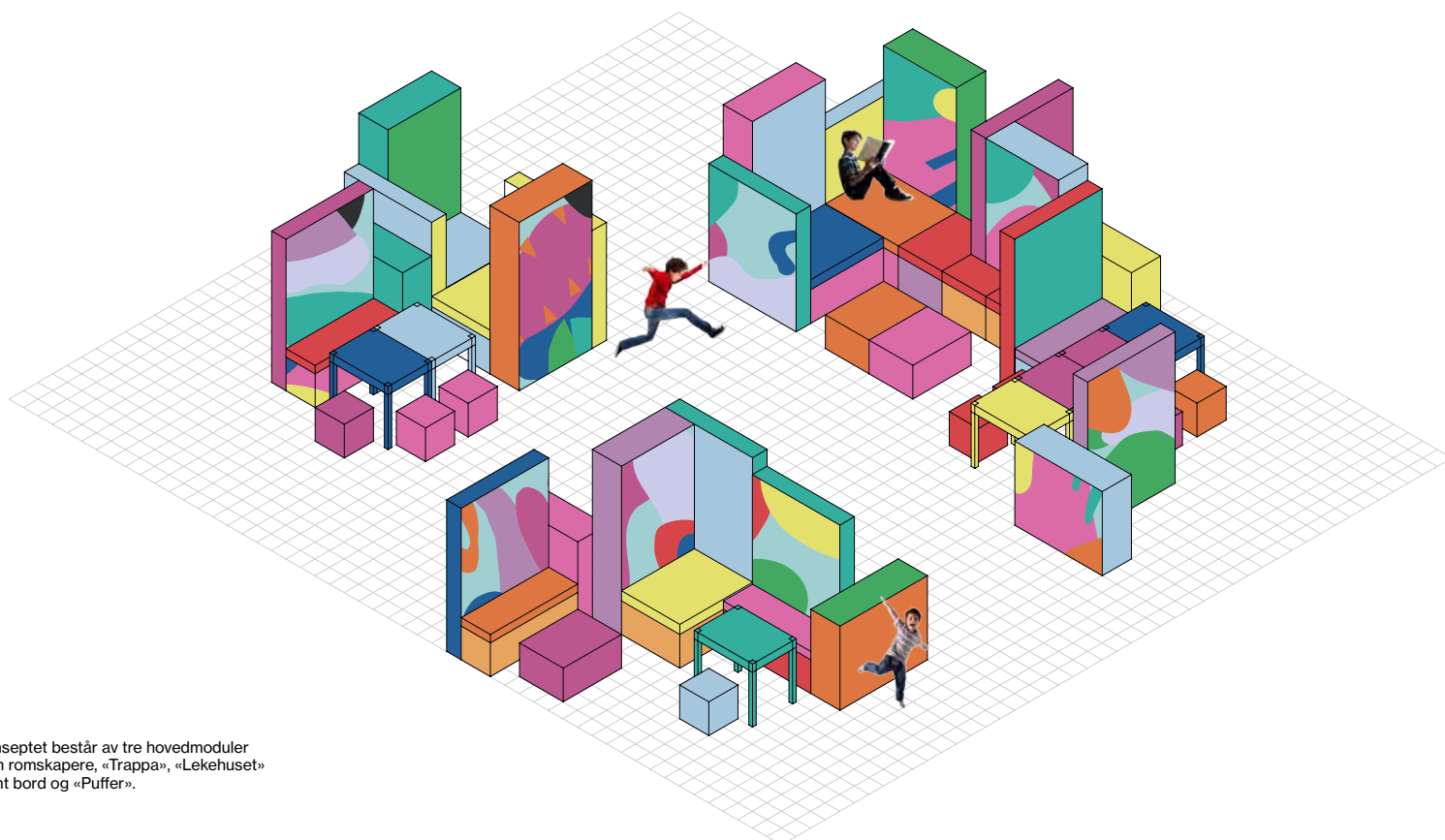
Det var et enormt arbeid å male alle platene, tre strok på hver side, samt logistikk ved tørking.

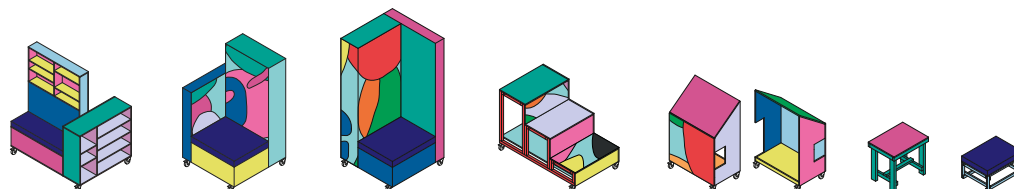
I løpet av 16 arbeidsdager var interiøret bygget klart med god hjelp fra mange frivillige fra rom-miljøet, og frivillige fra deres egen organisasjon. Byggedagene var lange og intense.

Barna ønsket seg masse farger.

Konseptet består av tre hovedmoduler som romskapere, «Trappa», «Lekehuset» samt bord og «Puffer».

å kommunisere konseptet via modell, fremfor tradisjonelle plan- og opprissetegninger, fordi de opplever at personer som har liten erfaring med å lese slike tegninger lettere kan forstå og visualisere fremtidig resultat med en modell som kommunikasjonsmiddel. Å arbeide med folk som aldri før har samarbeidet med en interiørarkitekt, har naturlig nok sine utfordringer, og det er viktig at man tilrettelegger det faglige språket og uttrykksformen for å bli forstått av brukerne.

Kirkerommet som skulle transformeres til en fritidsklubb er cirka 24 meter langt og 9,5 meter bredt med en romslig takhøyde. Rommet preges av høy slitasje og dårlig vedlikehold. Rommet oppleves som stusselig og lite inviterende for barn.

Den nåværende kirken ble oppført i 1796, og ble i 2014 nedlagt som sognekirke. Siden da har Kirkens Bymisjon leid ut kirken til ulike tiltak. I lengre tid har rommet blitt

brukt til overnattingstilbud for tilreisende rom. Premissene for det nye interiøret var å ikke berøre eller skade de eksisterende strukturene eller veggene.

For å oppfylle rommets mange behov, falt valget på å skape moduler på hjul - som kunne iscenesette flere ulike rominndelinger til de mange ulike behovene.

Konseptet består av tre hovedmoduler som romskapere, «Trappa», «Lekehuset» samt bord og «Puffer». De monterte også to lettvegger som lener seg inntil søylene under mesaninen, som fungerer som et lekserom og kafe ved arrangementer. Modulene står i stor kontrast til det sakrale kirkerommet. Ettersom barna ønsket seg masse farger, ble det til slutt et kontrastfylt interiør som et sprekt innslag i det nøkterne rommet.

Designet måtte tilpasse seg et knapt budsjett, begrenset tid til utforming og den faktor at modulene skulle bli bygget

av ufaglærte. Ettersom en gjentagende utfordring i det norske rom-miljøet er arbeid, ville MakersHub blant annet av den grunn ansette et ufaglært arbeidsteam fra rom-miljøet. En bonuseffekt av en slik deltagelse skaper eierskap og tilhørighet. Som medsnakkere i prosjektet var Giovanni, Emram, Kalle, Cerfin, Leonardo, Serafin og Kevin. Noen hadde relevant arbeidserfaring fra før av, mens andre hadde aldri tatt i en drill eller en pensel. I løpet av 16 arbeidsdager var interiøret bygget klart med god hjelp fra mange frivillige fra rom-miljøet (deriblant mange barn), og frivillige fra deres egen organisasjon som bidro med over 250 frivillige timer på å bygge.

Modulene ble bygget av 19 mm MDF. 80 plater ble først grunnet, så malt i 10 forskjellige farger. Det var et enormt arbeid å male alle platene, tre strøk på hver side, samt logistikk ved tørking. Etter at alle platene hadde blitt malt, anvendte man

ROMANO KHER → OSLO

→
 Totalkostnad
 for hele prosjektet
 var ca. 400 000.
 Det krever kreativitet
 i løsningene.

Det ble bygget 32 interiørelementer.

→
 Puter til puffene ble sydd
 av innvandrerkvinner
 fra Voksenopplæringen.
 MakersHub etterstreber
 å benytte seg av leverandører
 med sosialt fokus.

sirkelsag for å kappe de ulike bitene de trengte til modulene – alt ut i fra interiørarkitektens pedagogiske arbeidsmanualer. Fargekombinasjonene på modulene ble skapt helt tilfeldig ved kapping.

Det som ble bygget, er basert på enkle konstruksjonsprinsipper og kan bygges med kun håndverktøy. Arbeidsmanualene er et de viktigste verktøyene når man bygger med ufaglærte. Å ha enkle illustrative tegninger som viser hva som skal gjøres bidrar til at ansatte og frivillige etterhvert blir mer og mer selvstendige og selvgående uten behov for assistanse. Til sammen bygget de 32 interiørelementer. Putene ble sydd av innvandrerkvinner fra Voksenopplæringen,

gjennom initiativet Laget – Quo Vadis. Der det er mulig, etterstreber MakersHub å benytte seg av leverandører som har et sosialt fokus.

De arbeider med små budsjetter. Den totale kostnaden for hele prosjektet var ca. 400 000 kroner. MakersHub opptrådte som en totalentreprenør i dette prosjektet med ansvar for kostnadsberegning, innkjøp og utførelse. Interiør- og arkitekturtjenester er ofte utenfor rekkevidde for mange ideelle organisasjoner. De tilbyr derfor en redusert timepris til ideelle organisasjoner som Kirkens Bymisjon, fordi det gir organisasjonene muligheten til å engasjere dem. MakersHub ønsker å være imøtekommende, og går tidlig

i dialog med oppdragsgiver om hva som er av budsjett og hva som realistisk kan tilbys innenfor disse rammene.

For MakersHub er det ikke bare selve designet og det ferdige resultatet som veier tyngst i et prosjekt. Det er veien dit, det å bidra til å skape mestringsfølelse og inkludering. Byggedagene var lange og intense, men alle ble servert varm hjemmelaget lunsj hver dag og lærte samtidig mye om rom-kultur og tradisjon i løpet av perioden. Romano Kher har vært en fungerende fritidsklubb (og kultursenter) siden åpningen og de leter fortsatt etter permanente lokaler.

